

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 92/2020-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. marca 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditsa a Libora Duľu predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], obaja [REDAKOVANÉ], ktorou namietajú porušenie základných práv zaručených čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Co 48/2019 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 153/2019, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého postupu orgánov verejnej moci, proti ktorým ústavná sťažnosť smeruje, a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. februára 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]

■■■■■, a ■■■■■, ■■■■■, obaja ■■■■■ ■■■■■ (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie základných práv zaručených čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Co 48/2019 (ďalej len „napadnuté konanie krajského súdu“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 153/2019 (ďalej len „napadnuté konanie najvyššieho súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovatelia boli stranou v konaní vedenom Okresným súdom Trnava (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 20 C 17/2019 v procesnom postavení žalovaných, proti ktorým sa Bytové družstvo so sídlom v Trnave (ďalej len „bytové družstvo“) domáhalo vydania neodkladného opatrenia.

3. Okresný súd uznesením č. k. 20 C 17/2019-26 z 18. februára 2019 (ďalej len „uznesenie z 18. februára 2019“) návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol a zároveň rozhodol, že sťažovateľom sa nepriznáva nárok na náhradu trov konania.

4. Na odvolanie bytového družstva krajský súd uznesením sp. zn. 11 Co 48/2019 z 15. apríla 2019 (ďalej len „uznesenie z 15. apríla 2019“) uznesenie okresného súdu z 18. februára 2019 zmenil a nariadil neodkladné opatrenie, ktorým sťažovateľom uložil povinnosť odstrániť transparent s textom „p. ■■■■■ A BYTOVÉ DRUŽSTVO FALŠOVANIE DÔKAZOV = OKRADNUTIE O BYT“, ktorý je umiestnený na balkóne bytu ■■■■■ s výmerou 63,02 m² nachádzajúceho sa na ■■■■■ ■■■■■, zapísaného na ■■■■■ vedenom Okresným úradom Trnava, katastrálnym odborom pre katastrálne územie Trnava, a zdržať sa umiestňovania akýchkoľvek podobných transparentov s totožným alebo podobným obsahom alebo významom kdekoľvek na území Slovenskej republiky.

5. O dovolaní sťažovateľov proti uzneseniu krajského súdu z 15. apríla 2019 rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Cdo 153/2019 z 29. októbra 2019 (ďalej len „uznesenie z 29. októbra 2019“) tak, že ho odmietol v súlade s § 447 písm. e) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) z dôvodu, že neboli splnené podmienky podľa § 429 CSP.

6. Podľa sťažovateľov sa najvyšší súd v uznesení z 29. októbra 2019 meritom veci nezaoberal z dôvodu nedostatku ich právneho zastúpenia v dovolacom konaní. V tejto súvislosti zdôrazňujú, že najvyšší súd sa v citovanom rozhodnutí vôbec nezaoberal uplatňovaním čl. 32 ústavy (právo na odpor). Sťažovatelia považujú uvedené procesné pochybenie najvyššieho súdu za závažné a namietajú, že v súlade s § 445 CSP mal najvyšší súd možnosť obrátiť sa na Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), keďže *„uplatňovanie čl. 32 ústavy tvorí závažnú otázku všeobecného významu, resp. závažné otázky týkajúce sa výkladu alebo aplikácie Dohovoru.“*

7. V ďalšom sťažovatelia namietajú, že *„všetky doterajšie konania na ústavnom súde, ktoré viedol sťažovateľ v prvom rade, preukázali, že činnosť ústavných orgánov a účinné použitie zákonných prostriedkov sú znemožnené, t. j. podávanie ústavných sťažností v minulosti bolo neúčinné. A to dokonca opakovane aj v prípadoch, keď splnil podmienku povinného zastúpenia advokátom. Oveľa dôležitejší je fakt, že čl. 32 je uplatniteľný v celom spektre spoločnosti, pretože je to politické právo.“*

8. Podľa sťažovateľov uplatňovanie čl. 32 ústavy požíva vyšší ústavný princíp, ako je *«„konanie ústavného súdu v súlade s ústavou a zákonmi.“ Čl. 32 je použiteľný zo strany občana hrubo zasiahnutého protiústavnou činnosťou súdu práve v takýchto prípadoch. Tým, že ústavný súd uzná použitie čl. 32 zo strany občanov – sťažovateľov, ešte neznamená, že ústavný súd koná mimo rámca vymedzeného v čl. 2 ods. 2 ústavy.»*

9. Na podklade uvedených skutočností sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie základných práv podľa čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6

ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní a postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní, zruší uznesenie najvyššieho súdu z 29. októbra 2019 a uznesenie krajského súdu z 15. apríla 2019 a sťažovateľom prizná primerané finančné zadost'učinenie každému v sume po 1 000 €.

10. Vo veci povinnosti právneho zastúpenia advokátom v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažovatelia odkazujú na svoje podanie zo 6. januára 2020 adresované krajskému súdu, v ktorom prezentujú argumentáciu o dôvodoch hodných osobitného zreteľa, pre ktoré sťažovatelia nemusia byť zastúpení advokátom.

11. V závere svojho podania sťažovatelia ústavnému súdu odporúčajú, aby sa z dôvodu opakovaného odmietnutia uplatnenia čl. 32 ústavy obrátil v súlade s čl. 1 Protokolu č. 16 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd na ESĽP so žiadosťou o zaujatie stanoviska k výkladu čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to konkrétne, či „možno odmietanie vnútroštátnym súdom použitia čl. 32 Ústavy SR občanom považovať za porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru.“.

12. Súčasťou podania sťažovateľov je námietka zaujatosti, ktorou sťažovatelia žiadajú vylúčiť z konania o ústavnej sťažnosti sudkyne ústavného súdu Janu Baricovú a Janu Laššákovú a sudcov ústavného súdu Mojmíra Mamojku a Ľuboša Szigetiho.

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon o ústavnom súde.

15. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

16. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

17. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

18. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov.

Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

19. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

20. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

21. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

22. Podľa čl. 26 ods. 1 ústavy sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

23. Podľa čl. 26 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu.

24. Ústavný súd konštantne vo svojej rozhodovacej činnosti akcentuje, že pri výkone právomoci v konaní o ústavnej sťažnosti jeho úlohou nie je preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie práva s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami

o ľudských právach a základných slobodách. Z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov v prípade, ak v konaní, ktoré im predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Ústavný súd je oprávnený a povinný posúdiť neústavnosť konania a rozhodovania všeobecných súdov vo veciach, v ktorých niet iného súdu, aby prerokoval a rozhodol o tom, či bolo alebo nebolo porušené základné právo alebo sloboda strany sporu (resp. účastníka konania) pred všeobecným súdom (m. m. I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04, II. ÚS 83/06).

25. Rešpektujúc judikatúru ESLP, ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre neustále pripomína, že jedným z kľúčových princípov spravodlivého súdneho konania, ako ich garantuje čl. 6 ods. 1 dohovoru, je aj právo na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Jeho obsahom je právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 34/07). Potreba náležité odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (IV. ÚS 296/09).

26. Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (m. m. IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

27. Podľa sťažovateľov je postup najvyššieho súdu v napadnutom konaní arbitrárny vzhľadom na skutočnosť, že najvyšší súd sa nezaoberal dovolaním meritórne pre nedostatok právneho zastúpenia sťažovateľov v dovolacom konaní. Za procesne nesprávny označujú aj postup najvyššieho súdu, ktorý sa vôbec nezaoberal uplatňovaním čl. 32 ústavy (právo na odpor), a to aj napriek tomu, že v prípade pochybnosti o uplatňovaní citovaného práva bol na mieste postup podľa § 445 CSP.

K namietanému porušeniu práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní

28. Uznesením najvyššieho súdu z 29. októbra 2019 bolo dovolanie sťažovateľov odmietnuté podľa § 447 písm. e) CSP z dôvodu, že neboli splnené podmienky ustanovené v § 429 CSP.

29. Podľa § 429 ods. 1 CSP dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

30. Podľa § 429 ods. 2 CSP povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

31. V uznesení z 29. októbra 2019 najvyšší súd zdôraznil, že o osobitnej podmienke dovolacieho konania spočívajúcej v obligatórnom zastúpení advokátom, ako aj o výnimkách podľa § 429 ods. 2 CSP boli sťažovatelia poučení krajským súdom (v ním vydanom uznesení z 15. apríla 2019) spolu s poučením o prípustnosti dovolania, lehote na podanie dovolania, o náležitostiach dovolania, ako aj o tom, že dovolanie musí byť spísané advokátom. Krajský súd si týmto spôsobom splnil poučovaciu povinnosť vyplývajúcu mu z § 393 ods. 1 CSP, podľa ktorého „Odvolací súd v písomnom vyhotovení rozhodnutia uvedie označenie súdu, mená a priezviská sudcov rozhodujúcich vo veci, presné označenie strán a ich zástupcov, iných subjektov, označenie prejednávanej veci, výrok, odôvodnenie, poučenie o prípustnosti dovolania, lehote na podanie dovolania, o náležitostiach dovolania a povinnom zastúpení advokátom v dovolacom konaní, deň a miesto vyhlásenia.“.

32. Na podklade zistenia, že sťažovatelia aj napriek poučeniu krajským súdom procesnoprávnu podmienku obligatórneho právneho zastúpenia advokátom v dovolacom konaní nespĺnili a ani nepreukázali, že majú vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, pričom nebola splnená prípadná ďalšia podmienka vyplývajúca z § 429 ods. 2 písm. c) CSP, najvyšší súd dovolanie odmietol podľa § 447 písm. e) CSP pre nesplnenie podmienok podľa § 429 CSP.

33. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd konal v medziach svojej právomoci a predovšetkým v súlade s príslušnými zákonnými ustanoveniami upravujúcimi podmienky prejednávania dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku [§ 429 v spojení s § 447 písm. e) CSP], ktoré interpretoval a aplikoval v súlade s ich obsahom, jeho úvahy sú logické, legitímne a z ústavného hľadiska akceptovateľné.

34. Najvyšší súd vychádzal v konaní o dovolaní sťažovateľov z príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku upravujúcich dovolacie konanie, ktoré explicitne ustanovujú obligatórnu povinnosť dovolateľa byť zastúpený advokátom s presne špecifikovanými výnimkami z tohto obligatórneho zastúpenia, ktoré však sťažovatelia nespĺňali.

35. Za týchto okolností ústavný súd vyhodnotil namietaný postup najvyššieho súdu, ktorý dovolanie sťažovateľov odmietol pre nedostatok obligatórneho zastupovania advokátom v súlade s § 447 písm. e) CSP, ako súladný so zákonom a zároveň ústavne konformný.

36. V zmysle ustálenej súdnej praxe ústavného súdu uplatňovanie zákona v súdnom konaní a postup súdu v súlade s platným a účinným zákonom (procesnými a hmotnoprávnymi predpismi konania) nemožno hodnotiť ako porušovanie základných ľudských práv a slobôd (napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00).

37. Už len pre úplnosť k argumentácii sťažovateľov uvedenej v bode 6 tohto uznesenia ústavný súd zdôrazňuje, že táto námietka je už na prvý pohľad nedôvodná, keďže sa ňou sťažovatelia domáhajú uplatnenia postupu podľa § 445 CSP („Dovolací súd dovolacie konanie preruší aj vtedy, ak rozhodol, že požiada Európsky súd pre ľudské práva o vydanie poradného stanoviska k zásadným otázkam týkajúcim sa výkladu alebo uplatňovania práv a slobôd uvedených v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“) a ako dôvod žiadosti najvyššieho súdu o vydanie poradného stanoviska uvádzajú výklad čl. 32 ústavy (právo na odpor) aj napriek tomu, že v súlade s § 445 CSP sa žiadosť o vydanie poradného stanoviska môže dotýkať len výkladu alebo uplatňovania práv a slobôd uvedených v dohovore, a nie v ústave.

38. Okrem toho právo na odpor (ktorého výkladu sa vo svojej podstate sťažovatelia domáhajú) *ratione materiae* patrí do kategórie politických práv občanov, ktorí si ho môžu uplatniť proti každému, kto by odstraňoval demokratický poriadok základných práv a slobôd uvedených v ústave. Teda nestačí odstraňovanie či spochybňovanie len niektorého ľudského práva a slobody, ale musí ísť o odstraňovanie, resp. o pokus likvidácie demokratického poriadku základných práv a slobôd ako celku. Ide teda o krajnú ústavnú záruku základných práv a slobôd v štáte ako celku (m. m. I. ÚS 62/99). O takýto prípad však zjavne v tomto prípade nejde.

39. Sťažovatelia síce prednášajú svoju nespokojnosť s postupom príslušných orgánov verejnej moci (vrátane ústavného súdu) v nadväznosti na ich neúspešnosť pri podávaní návrhov a ústavných sťažností. Situáciu charakterizovanú nespokojnosťou s výsledkom postupu príslušných orgánov, resp. neúspešnosť sťažovateľov v príslušných konaniach orgánov verejnej moci (pozri bod 7 tohto uznesenia) nemožno bez ďalšieho stotožňovať s pokusom o likvidáciu demokratického poriadku základných práv a slobôd ako celku.

40. Vzhľadom na všetky už uvedené skutočnosti ústavný súd, nezistiac príčinnú súvislosť medzi sťažovateľmi namietaným porušením ich práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru a postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní, ktorý predchádzal vydaniu uznesenia z 29. októbra 2019, odmietol časť nimi podanej ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu základných práv zaručených čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní

41. Dovolanie podané sťažovateľmi proti uzneseniu krajského súdu z 15. apríla 2019, ktorým bolo nariadené neodkladné opatrenie z dôvodu existencie skutočností spôsobilých vyvolať zásah do dobrej povesti bytového družstva (žalobcu, pozn.), bolo odmietnuté pre procesný nedostatok na strane dovolateľov, čo zároveň naznačuje, že pre nesplnenie podmienok stanovených v zákone najvyšší súd nemohol vykonať prípadný meritórny prieskum dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, a teda sa ani zaoberať skutočnosťami prípadného zásahu do slobody prejavu patriaceho *ratione materiae* do obsahu čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy (ktorých porušenie sťažovatelia namietajú). Vzhľadom na uvedené skutočnosti je zjavné, že medzi namietaným porušením čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy a postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní, ktorý predchádzal vydaniu uznesenia z 29. októbra 2019, nie je príčinná súvislosť, ktorá by po prípadnom prijatí tejto časti ústavnej sťažnosti dovoľovala vysloviť porušenie citovaných ustanovení ústavy. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia slobody prejavu podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy tiež odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu základných práv zaručených čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní

42. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že uznesenie krajského súdu z 15. apríla 2019 nadobudlo právoplatnosť 31. mája 2019 (jeho doručením sťažovateľom) a sťažovatelia podali ústavnú sťažnosť až 11. februára 2020, t. j. zjavne po uplynutí lehoty ustanovenej v § 124 ods. 2 zákona o ústavnom súde, čo zakladá dôvod na jej odmietnutie ako oneskorene podanej.

43. Z ústavnej sťažnosti zjavne vyplýva, že sťažovatelia začiatok plynutia zákonnej dvojmesačnej lehoty podľa § 124 ods. 2 zákona o ústavnom súde odvodzovali odo dňa, keď im bolo doručené uznesenie najvyššieho súdu z 29. októbra 2019 (16. decembra 2019, pozn.). Sťažovatelia zrejme vychádzali z v zásade ustálenej judikatúry ústavného súdu, podľa ktorej sa lehota na prípadné podanie ústavnej sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní považuje za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, ale s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti posudzovanej veci zjavne vylučujú (m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010, I. ÚS 287/2019). K okolnostiam, ktoré zjavne vylučujú aplikáciu uvedeného právneho názoru, patria predovšetkým také, pri ktorých sťažovateľ v zmysle platnej právnej úpravy nedisponuje oprávnením podať dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu orgánu verejnej moci, ktorým podľa jeho tvrdenia mali byť porušené jeho základné práva alebo slobody, t. j. ak je dovolanie v konkrétnom prípade zjavne neprípustné. V takýchto prípadoch lehota podľa § 124 ods. 2 zákona o ústavnom súde začne plynúť odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, ktoré predchádzalo podaniu neprípustného dovolania (m. m. IV. ÚS 553/2012).

44. Za okolnosť vylučujúcu aplikáciu citovaného právneho názoru možno považovať aj odmietnutie dovolania v súlade s § 447 písm. e) CSP z dôvodu, že neboli splnené podmienky podľa § 429 CSP (m. m. IV. ÚS 539/2018).

45. Z bodu 31 tohto uznesenia vyplýva, že sťažovatelia boli krajským súdom poučení o obligatórnej povinnosti byť v dovolacom konaní zastúpení advokátom, ako aj o následkoch nesplnenia uvedenej povinnosti. Procesnou povinnosťou dovolateľov bolo v úmysle vyhnúť sa následkom nesplnenia zákonnej povinnosti predložiť v určenej lehote splnomocnenie na svoje zastupovanie v dovolacom konaní advokátom. Pokiaľ v konkrétnych okolnostiach veci dovolatelia obligatórnu povinnosť zastúpenia v dovolacom konaní nesplnili a splnomocnenie na svoje zastupovanie v konaní pred najvyšším súdom nepredložili, sami sa vystavili procesnému následku, ktorý je spojený s takýmto konaním, t. j. odmietnutiu ich dovolania z dôvodu nesplnenia podmienky vyplývajúcej z § 429 CSP. Dovolanie postihnuté nedostatkom vyvolaným zanedbaním procesnej povinnosti obligatórneho zastúpenia advokátom bolo preto zjavne (už na prvý pohľad) odsúdené na odmietnutie (teda aj neúspech).

46. Za uvedeného stavu nemožno dovolanie sťažovateľov pre nesplnenie formálnych podmienok na uplatnenie právomoci najvyššieho súdu sa dovolaním, resp. jeho prípustnosťou (z materiálneho hľadiska) zaoberať považovať za účinný mimoriadny opravný prostriedok v zmysle § 124 zákona o ústavnom súde, a preto na vec sťažovateľov nie je aplikovateľná judikatúra ústavného súdu o začatí plynutia lehoty na podanie ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy až po rozhodnutí dovolacieho súdu.

47. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti postupu krajského súdu v napadnutom konaní odmietol ako oneskorene podanú podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde.

48. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi v nej uplatnenými vrátane žiadosti o zaujatie stanoviska k výkladu čl. 6 ods. 1 dohovoru.

49. Už len pre úplnosť ústavný súd zdôrazňuje, že vec sťažovateľov napadla na ústavnom súde štvrtému senátu pracujúcemu v súlade s čl. II bodom 3 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020

v zložení Miroslav Duriš (predseda senátu) a sudcovia Ladislav Duditš a Libor Duľa. V dôsledku uvedených skutočností nebol dôvod rozhodovať vo veci námietok zaujatosti sťažovateľov, keďže nimi namietaní sudcovia ústavného súdu (bod 12 tohto uznesenia) členmi štvrtého senátu rozhodujúceho vo veci ústavnej sťažnosti nie sú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. marca 2020

Miroslav DURIŠ
predseda senátu